

48/1931 Sb.
Zákon
ze dne 11. března 1931
o trestním soudnictví nad mládeží
Změna: 68/1935 Sb.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

Hlava první

O trestání mládeže

Nedospělí

§ 1

(1) Osoby, které v době spáchaného činu nedovršily čtrnáctého roku svého věku (nedospělí), nejsou odpovědné podle trestních zákonů.

(2) Dopustí-li se nedospělý činu jinak trestného, učiní poručenský soud (§ 54) výchovná nebo léčebná opatření, jichž vidí potřebu. Před rozhodnutím může si vyžádat odborný posudek, zejména z hlediska pedagogického nebo lékařského. Zvláště může soud:

nedospělého pokárat, nikoliv však tělesně, nebo zůstatit jeho potrestání rodině nebo škole,

nařídít, aby nedospělý byl umístěn v jiné rodině neb aby byl dán do léčebného nebo jiného vhodného ústavu,

nařídít ochranný dozor neb ochrannou výchovu (§ 11 a 12), jeví-li se to nezbytným k zamezení hrozícího zpustnutí nebo k nápravě nedospělého.

(3) Dopustí-li se nedospělý starší než dvanáct let činu, na který zákon stanoví trest smrti nebo doživotní ztráty svobody, nařídí poručenský soud jeho ochrannou výchovu ve výchovně neb umístění v léčebném ústavě.

(4) Kromě toho může poručenský soud udělit napomenutí osobám, kterým náleží pečovat o nedospělého.

(5) Jsou-li tu podmínky uvedené pro jednotlivá opatření podle odstavce (2) a (4), může poručenský soud nařídít takové opatření také, přesvědčí-li se z jakéhokoliv podnětu, že je toho zapotřebí na prospěch ohroženého nedospělého.

Mladiství

§ 2

(1) Osoby, které v době spáchaného činu dovršily čtrnáctý, ale nedokonalý osmnáctýho roku svého věku (mladiství), jsou, ačli tento zákon nestanoví odchylek, trestné podle zákonů trestních.

(2) Mladiství není však trestný také, nemohl-li pro značnou zaostalost v době činu rozpoznat jeho bezprávnost nebo řídit své jednání podle správného rozpoznání.

Trestné činy mladistvých

§ 3

(1) Trestný čin spáchaný ve věku mladistvém nazývá se proviněním.

(2) Závisí-li příslušnost soudní neb užití jiných ustanovení zákonných na rozlišení zločinů, přečinů a přestupků, rozhoduje označení činu v zákonech trestních.

Výrok zprošťující

§ 4

(1) Byl-li mladiství zproštěn a jsou-li tu podmínky některého opatření uvedeného v § 1, odst. (2) a (4), může, a je-li tu podmínka uvedená v § 1, odst. (3), má poručenský soud učinit takové opatření. Totéž platí, bylo-li trestní řízení zastaveno aneb od stíhání upuštěno, anebo přesvědčí-li se soud z jakéhokoliv podnětu, že je takového opatření zapotřebí na prospěch ohroženého mladistvého.

(2) Jeví-li se naléhavá potřeba takového opatření, má je zatímně učinit sám soud trestní, zejména i soudce konající vyhledávání, a to i tehdy, když pokračuje v trestním řízení proti mladistvému.

Výrok odsuzující

§ 5

(1)

Uzná-li soud mladistvého vinným, může:

upustit od potrestání,

odsoudit ho k trestu podmíněně,

odsoudit ho k trestu nepodmíněně.

(2) Ve všech těchto případech může soud nařít ochranný dozor neb ochrannou výchovu podle ustanovení tohoto zákona (§ 11 a 12).

(3) Z uvedených možností zvolí soud v mezích dalších ustanovení tu, kterou uzná nejúčelnější pro mravní vývoj mladistvého. Při tom uváží zejména povahu činu, okolnosti, za kterých byl spáchán, pohnutky, které mladistvého k činu vedly, dále poměry, ve kterých vyrostl a byl vychován, dosavadní způsob jeho života, jeho povahu i věk i stupeň jeho rozumové vyspělosti a mravní zkaženosti.

(4) Kromě toho může soud usnesením udělit napomenutí osobám, kterým náleží pečovat o mladistvého.

Upuštění od potrestání

§ 6

(1) Soud odsuzující mladistvého může upustit od uložení trestu: jde-li o čin menšího významu, jehož se mladistvý dopustil z nerozvážnosti nebo vlivem jiné osoby nebo sveden byv příležitostí nebo hospodářskou tísní, dopustil-li se činu z omluvitelné neznalosti právních předpisů, měl-li by mu soud uložit toliko nepatrný trest na penězích nebo na svobodě.

(2) Upustí-li soud od uložení trestu, může zůstatvít potrestání mladistvého rodině nebo škole nebo dát mu důtku.

(3) Výrok uvedený v odstavci (1) a (2) má účinky prominutí trestu; od propadnutí věci upustí soud jedině, nebrání-li tomu zřetele veřejné nebo důležité zřetele soukromé.

(4) Takové odsouzení se nezapisuje do rejstříku trestů.

Podmíněné odsouzení

§ 7

O podmíněném odsouzení platí ustanovení zákona o podmíněném odsouzení a o podmíněném propuštění ze dne 17. října 1919, č. 562 Sb. z. a n., s těmito úchylkami:

1. Podmíněné odsouzení lze vyslovit, i když byl uložen trest delší než jeden rok, ne však delší než tři roky.

2. Podmíněné odsouzení lze vyslovit usnesením dodatečně, a to i když výkon trestu se již započal, zjistí-li se okolnosti je odůvodňující, které tu nebyly nebo nebyly soudy známy v době, kdy rozhodoval.

3. Předcházející, i opětovné potrestání není na překážku.

4. Nebyla-li zároveň nařícena ochranná výchova, musí být dán mladistvý pod ochranný dozor; od tohoto opatření lze upustit, jde-li o čin nepatrného významu a je-li o náležitý dozor jinak postaráno.

5. Je-li přes to, že se mladistvý neosvědčil (§ 6, čís. 2 až 4 zákona č. 562/1919 Sb. z. a n.), důvodná naděje na jeho polepšení hledíc na výjimečné okolnosti, zejména na to, že o jeho řádnou výchovu je postaráno, může soud vyslovit, že podmíněný odklad výkonu trestu zůstává v platnosti; při tom může prodloužit lhůtu zkušebnou, ne však více než o dvě léta, a může také nařídít ochranný dozor neb ochrannou výchovu, ačli se tak již nestalo.

Trest zavření

§ 8

(1) Na místo trestu smrti nebo trestu na svobodě stanoveného trestními zákony uloží se mladistvému trest zavření bez jakéhokoliv zostření.

(2) Závisí-li užití některých zákonných ustanovení na druhu trestu na svobodě, rozhoduje druh trestu, který na čin stanoví zákony trestní.

(3) Hořejší a dolejší hranice sazby dočasných trestů na svobodě, stanovené trestními zákony, se snižují na polovici; hořejší hranice snížené sazby však nesmí činit více než pět let a dolejší ne více než jeden rok.

(4) Stanoví-li trestní zákony na trestný čin trest smrti nebo doživotní ztráty svobody, uloží se trest zavření mezi jedním až deseti lety, a byl-li viník v době trestného činu starší než šestnáct let, mezi dvěma až patnácti lety. Snížení trestu pod uvedené dolejší hranice je nepřipustné.

Trest peněžitý

§ 9

(1) Hořejší hranice trestu peněžitého, stanovené trestními zákony, se snižují na polovici; dolejší hranice neplatí.

(2) K zaplacení peněžitého trestu může být povolena lhůta nejvýše jednoho roku od právní moci rozsudku. Také lze povolit jeho splácení po částkách tak, aby byl zaplacen do téže doby.

(3) Uložit náhradní trest na svobodě pro případ nedobytnosti peněžitého trestu nelze.

(4) Ukáže-li se peněžitý trest nedobytným, nařídí soud usnesením některé z opatření uvedených v § 6, odst. (2), nebo nařídí, aby mladistvý byl střežen a přiměřeně zaměstnán nepřetržitě po dobu tří až šesti hodin mezi devátou a patnáctou hodinou v příhodné místnosti, nikoliv však ve věznici.

Vedlejší tresty a následky odsouzení

§ 10

(1) Následky odsouzení stanovené trestními nebo jinými zákony nenastávají při odsouzení za čin spáchaný ve věku mladistvém. Rovněž nemohou být vysloveny přípustnost policejního dohledu, přípustnost dodání do nucené pracovní kolonie nebo do donucovací pracovny, ztráta úřadu a újmy na právech občanských. Uveřejnění rozsudku přípustné podle zákonů trestních může být nařízeno jen tehdy, má-li jím být poskytnuto zadostiučinění osobě soukromé.

(2) Soud může vyslovit vypovězení nebo vyhoštění z celé republiky pouze proti cizinci, je-li přípustné podle zákonů trestních; přitom má soud přihlídnout též k rodinným poměrům odsouzeného a dbát toho, aby tímto opatřením nebyl mladistvý vydán nebezpečí zpustnutí.

Ochranný dozor

§ 11

(1) Uzná-li soud, že prospěch mladistvého vyžaduje, aby se dohlíželo na jeho řádnou výchovu v jeho vlastní rodině nebo v rodině, v níž žije, dá ho pod ochranný dozor. Při tom může mu uložit omezení, pokud jde o způsob života.

(2) Politické, národní, sociální nebo náboženské smýšlení mladistvého, jeho rodiny nebo rodiny, v níž žije, anebo způsob výchovy mladistvého po této stránce nemůže být důvodem, aby se nařídil ochranný dozor.

(3) Ochranný dozor potrvá, pokud toho vyžaduje jeho účel, nejdéle však do dokonaného dvacátého prvního roku věku. Nepostačuje-li, může být změněn v ochrannou výchovu.

(4) O výkonu ochranného dozoru platí ustanovení zákona o ochranné výchově, leč by zákon o trestním soudnictví nad mládeží stanovil jinak.

Ochranná výchova

§ 12

(1) Nelze-li nedostatek řádné výchovy odstranit ve vlastní rodině mladistvého nebo v rodině, v níž žije, nařídí soud ochrannou výchovu mladistvého. Ustanovení § 11, odst. (2), platí také o ochranné výchově.

(2) Ochranná výchova vykonává se v rodině, která je k tomu způsobilá a ochotná, nebo ve výchovně a potrvá, pokud toho vyžaduje její účel, nejdéle však do dokonaného dvacátého prvního roku věku.

- (3) Není-li možné ochrannou výchovu ihned vykonat, zavede soud zatím ochranný dozor.
- (4) Ochranná výchova může být kdykoliv změněna v ochranný dozor a naopak nebo výchova rodinná ve výchovu ústavní a naopak.
- (5) O výkonu ochranné výchovy platí ustanovení zákona o ochranné výchově, leč by zákon o trestním soudnictví nad mládeží stanovil jinak.

Výkon trestu zavření

§ 13

- (1) Trest zavření do šesti měsíců se vykonává v soudních věznicích určených k tomu ministrem spravedlnosti. Má-li po takovém trestu následovat ochranná výchova ve výchovně nebo má-li se takový trest vykonat na osobě, která byla dána do výchovny, budiž trest podle možnosti vykonán ve výchovně. Ministr spravedlnosti může vůbec povolit, aby trest zavření do šesti měsíců byl vykonáván v některé výchovně.
- (2) Ministr spravedlnosti určí věznice krajských soudů, ve kterých mají být v samostatných odděleních soustředěni mladiství, jichž trest převyšuje šest týdnů, i když byli odsouzeni jinými soudy.
- (3) Trest zavření delší než šest měsíců se vykonává v polepšovně. Vězňové jsou tu rozděleni ve tři třídy kázeňské. Postup do vyšší třídy může být upraven podle systému známkového. Za polepšovnu může ministr spravedlnosti určit také samostatné oddělení některé trestnice.
- (4) Ministr spravedlnosti může nařídit, aby také tresty zavření delší než tři měsíce byly vykonávány v polepšovně, pokud to je hledíc na poměry možné a účelné.
- (5) Je-li podle předcházejících ustanovení místo výkonu trestu závislé na jeho délce, rozhoduje délka trestu, který má být skutečně ještě vykonán po odečtení vazby započtené do trestu.
- (6) Ustanovení daná v § 15 až 18, § 20 odst. (2) až (5), § 21 až 23 a § 59 pro polepšovnu platí přiměřeně také pro samostatná oddělení soudních věznic uvedená v odstavci (2).

§ 14

- (1) Při výkonu trestu zavření je dbát toho, aby vězňové byli zaměstnání užitečně hledíc na jejich budoucí povolání a aby bylo pečováno o jejich výchovu tělesnou i duševní.
- (2) Vykonává-li se trest zavření v samostatném oddělení trestnice určeném za polepšovnu nebo v samostatném oddělení soudní věznice, budiž znemožněn styk mladistvých s trestanci a vyšetřovanci, kteří nejsou umístěni v tomto oddělení. Také v ostatních soudních věznicích budiž dbáno toho, aby byl znemožněn styk mladistvých, na nichž se vykonává trest zavření, s vězni a vyšetřovanci staršími než osmnáct let.

(3) Vyžaduje-li toho prospěch vězně samého nebo spoluvězňů, může být trest zavření výjimkou vykonán částečně neb úplně v samovazbě, souhlasí-li ústavní lékař.

Představený a zaměstnanci polepšovny

§ 15

(1) Představenými i úředníky a jinými zaměstnanci v polepšovných budtech ustanovováni jen ti, kdož se zvláště hodí pro tento úřad svými vlastnostmi, svou povahou a odborným vzděláním.

(2) O odborný výcvik úředníků a ostatních zaměstnanců budiž pečováno účelně zařízeními kursy.

(3) Mezi zaměstnanci ústavu má být zkušený pedagog a lékař, podle možnosti se vzděláním psychiatrickým.

Dozor na výkon trestu

§ 16

(1) Na výkon trestu zavření ve výchovně dohlíží komisař, na výkon trestu zavření v polepšovně dohlíží komisař a dozorčí rada.

(2) Dozorčí rada skládá se z komisaře jako předsedy, člena státního zastupitelství a dvou přisedících.

(3) Komisaře i ostatní členy dozorčí rady, jakož i jejich náhradníky jmenuje na dobu čtyř let ministr spravedlnosti, když byl o jmenování přisedících vyslechl příslušné ústřední organizace pro péči o mládež.

(4) Komisařem může být ustanoven jen soudce.

(5) Každý přisedící vykoná před nastoupením svého úřadu do rukou prezidenta krajského soudu, v jehož obvodě polepšovna leží, slib těmito slovy: "Slibuji, že se budu při svém rozhodování řídit jen zákonem, že budu hlasovat podle svého nejlepšího vědomí a svědomí a že zachovám přísnou mlčenlivost o obsahu jednání dozorčí rady."

(6) Jinak platí ustanovení § 33 a 34 o přisedících senátu mládeže také o přisedících dozorčí rady. Rozhodnutí, která jsou tam vyhrazena radní komoře (žalobnímu senátu), přísluší činit radní komoře (žalobnímu senátu) krajského soudu, v jehož obvodě polepšovna leží.

§ 17

(1) Úkolem dozorčí rady je kromě jiných úkonů, uložených jí tímto zákonem, pomáhat radou při správě a zdokonalování ústavu a upozorňovat ministerstvo spravedlnosti na získané zkušenosti.

(2) Dozorčí rada se usnází nadpoloviční většinou hlasů všech svých členů. Nejprve hlasují přisedící, a to věkem mladší před starším, a po nich člen státního zastupitelství. Předseda hlasuje naposled. Jinak platí o hlasování dozorčí rady přiměřeně ustanovení trestního řádu o hlasování soudu.

(3) Dozorčí rada může přibrat k svému sedění představeného a kteréhokoliv jiného zaměstnance polepšovny neb ústavního lékaře, aby se zúčastnil sedění s hlasem poradním.

Tresty kárné

§ 18

(1) Poruší-li vězeň, na němž se vykonává trest zavření, kázeň a nestačí-li ani napomenutí ani výstraha před spoluvězni, lze odnímt mu povolené výhody nejdéle na čtrnáct dnů, odkázat jej do samovazby nejdéle na tři dny a podle okolností zostřít ji po dobu jednoho dne postem a tvrdým lůžkem.

(2) Má-li představený polepšovny za to, že k nápravě vězně nebo k zabezpečení kázně je třeba přísnějšího potrestání nebo dopustí-li se vězeň činu trestného, předloží představený věc dozorčí radě, která může odnímt vězni povolené výhody nejdéle na měsíc, odkázat ho do samovazby nejdéle na čtrnáct dnů a podle okolností samovazbu zostřít týdně nejvýše dvakrát postem a dvakrát tvrdým lůžkem ve dny oddělené. Potrestal-li představený vězně sám podle ustanovení odstavce (1), může dozorčí rada trest v uvedených mezích zvýšit. Dozorčí rada může též vyslovit, že doba ztrávená v samovazbě se do trestu zcela nebo částečně nezapočítává.

(3) Byl-li vinník potrestán podle odstavce (2), nemůže pro týž čin být stíhán, leč by šlo o čin, který je jinak zločinem nebo přečinem nenáležícím ku příslušnosti okresních soudů. Dojde-li k odsouzení pro takový čin, započítá se odsouzenému do trestu doba ztrávená v samovazbě, pokud mu nebyla započítána do trestu zavření.

(4) Odkázání do samovazby a zostření postem staniž se jen se souhlasem ústavního lékaře.

(5) Byl-li vězeň odkázán do samovazby, nemůže před vykonáním tohoto kárného trestu být propuštěn.

Podmíněné propuštění

§ 19

O podmíněném propuštění z trestu zavření platí ustanovení zákona č. 562/1919 Sb. z. a n. s těmito úchytkami:

1. O podmíněném propuštění jakož i o jeho odvolání, rozhoduje dozorčí rada.
2. Podmíněné propuštění je přípustné jen při trestech, které i po odečtení vazby započtené do trestu převyšují dobu šesti měsíců.

• supported by

• Visegrad Fund

• •

3. Vězeň může být podmíněně propuštěn jen z nejvyšší kázeňské třídy, když v ní ztrávil nepřetržitě aspoň čtvrtinu trestu a si odbyl aspoň polovinu trestu, nejméně však šest měsíců.
4. Zkušební doba rovná se zbytku trestu, nesmí však činit méně než rok.
5. Nezavede-li se ochranná výchova, musí být mladistvý dán pod ochranný dozor.
6. Nedokonal-li podmíněně propuštěný v době, kdy se neosvědčil (§ 14 zákona č. 562/19 Sb. z. a n.), osmnáctého roku svého věku, může dozorčí rada, hledíc na výjimečné okolnosti případu, vyslovit, že podmíněné propuštění zůstává v platnosti; při tom může prodloužit zkušební dobu podle svého uvážení, ne však o více než dvě léta.
7. Opětne podmíněné propuštění z téhož trestu není vyloučeno; podmínky uvedené pod č. 2. a 3. posuzují se podle zbytku trestu, který má být vykonán.
8. Byla-li žádost za podmíněné propuštění zamítnuta, nemůže být znovu podána dříve než za šest měsíců od té doby, kdy byla pravoplatně zamítnuta, leč by dozorčí rada ve svém zamítavém rozhodnutí určila lhůtu kratší.

Výkon trestu zavření na osobách starších než osmnáct let

§ 20

- (1) V polepšovně lze vykonat trest zavření toliko do dokonaného dvacátého prvního roku věku odsouzeného. K výkonu po dokonaném dvacátém prvním roku může svolit dozorčí rada jedině, má-li být vykonán již jen krátký zbytek trestu a není-li se obávat zhoubného působení na spoluvězně.
- (2) Působí-li vězeň v polepšovně na spoluvězně tak zhoubně, že by jeho vlivem byl ohrožen jejich mravní vývoj, může se dozorčí rada usnést, že trest zavření nemá být na něm nadále vykonáván v tomto ústavě. Toto ustanovení platí také o věznicích, kteří nepřekročili osmnáct let.
- (3) Má-li být podle předchozích ustanovení zbytek trestu zavření vykonán jinde než v polepšovně, ustanoví ministr spravedlnosti, ve kterém trestním ústavě se tak má stát.
- (4) Rovněž rozhodne ministr spravedlnosti, zda trest zavření má být vykonán v polepšovně či v jiném ústavě, nenastoupil-li jej odsouzený před dokonaným devatenáctým rokem svého věku.
- (5) Má-li být v případech uvedených v odstavci (3) a (4) trest vykonán jinde než v polepšovně, řídí se výkon trestu předpisy platnými pro ústav, v němž trest má být vykonán, a vykonává-li se v něm trest vězení, předpisy danými pro výkon trestu tuhého vězení. O podmíněném propuštění rozhoduje v těchto případech komise pro podmíněné propuštění z trestu, řídící se ustanoveními zákona č. 562/1919 Sb. z. a n.

Vězňové úchylní

§ 21

(1) Vězňové, kteří pro duševní nebo tělesné vady nemohou být podrobeni kázní zavedené v polepšovně, buďtež, je-li toho třeba, od ostatních oddělení a výkon trestu budiž přizpůsoben jejich stavu.

(2) Odbyl-li si takový vězeň aspoň šest měsíců trestu a uzná-li dozorčí rada, vyžádajíc si dříve posudek pedagogický i lékařský, že pro vadu vězně nelze očekávat dalších výsledků výchovných, že však také není svému okolí nebezpečný, může jej podmíněně propustit, třeba tu nebyly ostatní podmínky pro to předepsané.

(3) Nečiní-li v případě uvedeném v odstavci (2) doba odbytého trestu aspoň jeho polovinu, je k podmíněnému propuštění potřebí jednomyslného usnesení dozorčí rady.

(4) Podmíněné propuštění budiž odvoláno také, ukáže-li se ve zkušební době, že propuštěný je svému okolí nebezpečný.

Péče o propuštěné

§ 22

(1) Představený polepšovny učiní před každým propuštěním vězně v dohodě s dozorčí radou nebo s jejím členem k tomu určeným a po slyšení zákonného zástupce vězně včas vhodné kroky, aby propuštěný byl na svobodě řádně umístěn. Při tom má užít podle možnosti pomoci některého sdružení nebo zařízení pro ochrannou péči o mládež.

(2) Nelze-li naprosto učinit takové aniž jiné vhodné opatření včas a hrozí-li vážné nebezpečí, že by bez něho vězeň znova se octnul na scestí, může jej představený polepšovny v dohodě s dozorčí radou nebo s jejím členem k tomu určeným ponechat v ústavě po zcela krátkou dobu, nejdéle po čtrnáct dnů, je-li pravděpodobné, že se do této doby zlepší naděje na jeho opatření.

Dodatné rozhodování o ochranných opatřeních

§ 23

(1) Před každým propuštěním vězně z polepšovny rozhodne dozorčí rada podle výsledku výkonu trestu, má-li být vězeň po propuštění dán pod ochranný dozor nebo do ochranné výchovy (§ 11 a 12).

(2) Před rozhodnutím budiž vyslechnut vězeň a jeho zákonný zástupce. Nebylo-li by možné vyslechnout včas zákonného zástupce, budiž zřízen a vyslechnut obhájce (§ 44, odst. 3). To staniž se také, uzná-li to dozorčí rada účelným pro úspěšné hájení vězně.

• supported by

• Visegrad Fund

• •

§ 24

(1) Nedošlo-li k výkonu ochranné výchovy do šesti měsíců od té doby, kdy byla pravoplatně nařízena, budiž o tom, zda se má vykonat, znova rozhodnuto podle ustanovení odstavce (2) až (6).

(2) Výkon ochranné výchovy budiž podmíněně odložen, není-li ho potřebí, hledíc na veškeré okolnosti případu, zejména na délku vykonaného trestu a na chování odsouzeného. Stane-li se tak, budiž určena zkušební doba ne kratší než jeden rok a ne delší než tři leta a budiž nařízen ochranný dozor.

(3) Od výkonu ochranné výchovy budiž upuštěno, nelze-li hledíc na věk vinníka a ostatní jeho poměry se nadít, že její výkon do dvacátého prvního roku jeho věku bude mít výsledek.

(4) Činit rozhodnutí uvedená v odstavci (1) až (3) přísluší soudu, který ochrannou výchovu nařídil; vykonával-li se však na vinníku trest v polepšovně, přísluší rozhodnout její dozorčí radě. Podle toho přísluší také soudu nebo dozorčí radě rozhodovat o tom, zdali se osvědčil vinník, jehož ochranná výchova byla podmíněně odložena.

(5) Soud, který nařídil ochrannou výchovu, může v případě uvedeném v odstavci (2) od výkonu ochranné výchovy také vůbec upustit; vykonával-li se však na vinníku trest v polepšovně, budiž dříve slyšena její dozorčí rada.

(6) Má-li učinit rozhodnutí uvedené v odstavci (1) až (5) soud, vyslechne odsouzeného, jeho zákonného zástupce, veřejného žalobce, obhájce a zástupce pomocného zařízení (§ 45). Přísluší-li rozhodovat dozorčí radě, platí ustanovení § 23, odst. (2), i tu.

**Jak sluší posuzovat vinníka po dokonaném osmnáctém roce
za čin dříve spáchaný**

§ 25

(1) Dokonal-li vinník před zavedením trestního řízení nebo za jeho trvání osmnáctý rok svého věku, platí ustanovení této hlavy s úchytkami uvedenými v odstavci (2) až (5).

(2) Ochrannou výchovu nařídí soud, jen lze-li hledíc na věk vinníka a ostatní jeho poměry se nadít, že výkon ochranné výchovy do dokonaného dvacátého prvního roku bude mít výsledek. Nenařídí-li soud ochrannou výchovu a jsou-li tu zákonné podmínky pro výrok o zadržení v nucené pracovní kolonii nebo v donucovací pracovně, může soud učinit takový výrok.

(3) Trest zavření uloží soud, jen když jde o osobu mravně nezkaženou a když je možné vykonat uložený trest neb aspoň značnější jeho část do dokonaného dvacátého prvního roku věku. Jinak uloží soud trest podle zákonů trestních; jeho délka řídí se však ustanovením § 8.

(4) Ustanovení § 6, odst. (1) a (2), a § 9, odst. (3) a (4), lze užít jen, když vinník v době vynesení rozsudku nedosáhl ještě devatenáctého roku věku.

• supported by

• Visegrad Fund

• •

(5) Soud odsuzující vinníka pro trestný čin spáchaný před dokonáním osmnáctým rokem a zároveň pro sbíhající se s ním trestný čin spáchaný později, užije ustanovení této hlavy, i pokud jde o trestný čin posléze uvedený, náleží-li tento čin k příslušnosti okresního soudu a je-li trestný jen trestem peněžitým nebo trestem na svobodě, který není delší než trest stanovený zákonem na čin spáchaný před dokonáním osmnáctým rokem (§ 8). Jinak platí jak o trestném činu spáchaném před dokonáním osmnáctým rokem, tak o trestném činu, který byl spáchán později, ustanovení trestních zákonů; důvod vylučující trestnost podle § 2, odst. (2), a meze trestní sazby podle § 8 a 9 platí však pro čin spáchaný před dokonáním osmnáctým rokem i v tomto případě.

Promlčení trestního stíhání

§ 26

Není-li podle trestních zákonů doba, jejíž uplynutí se vyžaduje k promlčení trestního stíhání, kratší, činí u trestných činů spáchaných osobami mladistvými pět let, a jde-li o trestný čin, na který stanoví trestní zákony trest smrti nebo doživotní ztráty svobody, deset let.

Promlčení výkonu trestu

§ 27

(1) Promlčení vylučuje výkon trestu:

1. zní-li rozsudek na trest zavření delší než pět let, po uplynutí deseti let,
2. zní-li rozsudek na trest zavření pěti let nebo kratší nebo na jiný trest, po uplynutí pěti let, a byl-li takový trest uložen za čin, který je podle zákonů trestních přestupkem, po uplynutí dvou let.

(2) Trest peněžitý uložený vedle trestu zavření promlčuje se spolu s trestem hlavním.

(3) Promlčení výkonu trestu se počíná dnem, kdy rozsudek nabyl právní moci.

(4) Do doby uvedené v odstavci (1) se nevčítá:

1. doba, na kterou výkon trestu byl odložen, a to, byl-li vinník odsouzen podmíněně, až do právní moci rozhodnutí, kterým výkon trestu byl nařízen;

2. doba, na kterou bylo povoleno splácet peněžitý trest po částkách, pokud toto povolení nebylo pravoplatně odvoláno;

3. doba, po kterou po právní moci rozsudku trest nemůže být vykonán z některého zákonného důvodu nebo proto, že odsouzený se zdržuje v cizině, jakož i doba, po kterou je vykonáván jiný trest na svobodě neb ochranná výchova v ústavě.

(5) Promlčení výkonu trestu se přerušuje jakýmkoliv opatřením soudu nebo příslušného úřadu, směřujícím k výkonu trestu a namířeným proti osobě odsouzeného, zejména pak tím, že odsouzený byl k tomu konci zatčen nebo vzat do vazby. Nové promlčení se počíná dnem takového opatření, a byl-li odsouzený zatčen

• supported by

• Visegrad Fund

• •

nebo vzat do vazby, dnem, kdy výkon trestu nebo vazby byl přerušen. Byl-li odsouzený propuštěn podmíněně, počíná se nové promlčení teprve, když nabylo právní moci rozhodnutí, kterým propuštění bylo odvoláno.

Hlava druhá

O trestním řízení proti mladistvým

Obecné ustanovení

§ 28

- (1) Trestní řízení pro trestné činy spáchané osobami mladistvými řídí se podle ustanovení trestního řádu, pokud tento zákon nestanoví odchylek.
- (2) Sbíhá-li se s trestným činem spáchaným před dokonáním osmnáctým rokem trestný čin spáchaný později, platí tyto odchylky toliko, když později spáchaný trestný čin je přestupek nebo přečin náležející k příslušnosti okresního soudu.
- (3) Nedošlo-li k zahájení trestního řízení před dokonáním devatenáctým rokem, platí ustanovení trestního řádu.

Příslušnost

§ 29

- (1) Příslušnost porotního a kmetského soudu je zpravidla (§ 41) vyloučena; na místo nich nastupuje senát mládeže (§ 30).
- (2) Konat trestní řízení přísluší soudu, v jehož obvodě obviněný měl v době činu svůj stálý pobyt, a neměl-li v době činu na území republiky stálého pobytu, soudu, v jehož obvodě se zdržuje. Náleželo-li by podle tohoto ustanovení konat trestní řízení několika soudům stejného oboru působnosti, je z nich příslušný ten, který učinil první opatření ve věci.
- (3) Vyžaduje-li toho prospěch mladistvého neb účelnější provedení trestního řízení, může soud podle odstavce (2) příslušný věc postoupit soudu, v jehož obvodě je příslušný soud poručenský, nebo soudu, v jehož obvodě má svůj stálý pobyt zákonný zástupce obviněného, nebo soudu místa spáchaného činu. O postoupení rozhodne vždy senát mládeže (§ 30), a je-li třeba neodkladného rozhodnutí, radní komora (žalobní senát).
- (4) Soud, jemuž byla věc podle ustanovení odstavce (3) postoupena, stává se tím místně příslušným.

Senát mládeže, soudce mládeže a žalobce mládeže

§ 30

- (1) V trestním řízení pro trestné činy spáchané osobami mladistvými rozhoduje u krajského soudu senát mládeže.
- (2) Senátu mládeže přísluší rozhodovat také ve věcech přikázaných jinak odvolacímu senátu, a není-li třeba neodkladného rozhodnutí, také ve věcech přikázaných jinak radní komoře (žalobnímu senátu).
- (3) V senátě mládeže zasedají dva soudcové z povolání (soudcové mládeže), z nichž jeden předsedá, a jeden přísedící. Ve věcech, které by jinak náležely ku příslušnosti porotního soudu, koná se hlavní přelíčení před senátem mládeže, v němž zasedají dva soudcové mládeže a dva přísedící.
- (4) Přísedící hlasují před soudci z povolání, a to věkem mladší napřed. Přísedící nemůže být zpravodajem.
- (5) O vyloučení a zamítání přísedících platí též ustanovení jako o vyloučení a zamítání soudců ve věcech trestních.
- (6) Přípravné řízení koná soudce mládeže; on poskytuje také právní pomoc v trestních věcech proti mladistvým. Soudce mládeže, který konal vyhledávání, je vyloučen z účasti na hlavním přelíčení toliko, když obviněný odporoval jeho účasti nejpozději po začátku hlavního přelíčení.

§ 31

- (1) Předsedu a členy senátu mládeže i jejich náhradníky ustanovuje ministr spravedlnosti, přihlížeje, pokud jde o přísedící, k návrhům příslušných ústředních organizací pro péči o mládež. Přísedící se ustanovují na dobu čtyř let; po uplynutí této doby mohou být znovu ustanoveni. Soudcové mládeže nemají být bez naléhavé potřeby měněni.
- (2) Vrchní prokurátor ustanovuje také zvláštního státního zástupce pro trestné činy spáchané osobami mladistvými (žalobce mládeže) řídě se ustanovením § 33, odst. (1).

Soudce mládeže u okresního soudu

§ 32

- (1) U okresních soudů, při kterých působí několik soudců, náleží trestní řízení pro trestné činy spáchané osobami mladistvými jednomu z nich jako soudci mládeže.
- (2) Soudci mládeže u okresního soudu v sídle krajského soudu přísluší též konat trestní řízení pro takové trestné činy osob mladistvých, které náležejí k výlučné příslušnosti tohoto okresního soudu.

(3) Soudce mládeže nemá bez naléhavé potřeby být měněn. Vykonává-li okresní soud také pravomoc ve věcech poručenských, má úkol soudce mládeže a soudce poručenského být zpravidla spojen v jedné osobě.

(4) V trestních věcech mladistvých vydává okresní soud rozhodnutí a činí opatření jako soud mládeže.

Soudcové mládeže a přísedící

§ 33

(1) Soudci mládeže budtež ustanovováni ti, kdož svými vlastnostmi a svou povahou se pro tento úřad zvláště hodí. Při jejich ustanovování budiž přihlédnuto také k jejich vzdělání odbornému, zejména pedagogickému, a k jejich dosavadní činnosti.

(2) Ustanovení odstavce (1) platí také o přísedících, kteří musí být kromě toho způsobilí k úřadu porotce a znalí sociální péče o mládež. Osoby, které nemají být povolávány k úřadu porotce, nemají být ustanovovány přísedícími; to neplatí o profesorech středních škol a učitelích.

(3) Přijmout a zastávat úřad přísedícího je občanskou povinností. Osoby, které jsou oprávněny odmítnout úřad porotce, mohou odmítnout i úřad přísedícího. Profesori středních škol a učitelé nemohou z důvodu tohoto svého povolání odmítnout úřad přísedícího.

(4) Vyjde-li později najevo, že přísedícím byla ustanovena osoba podle zákona nezpůsobilá nebo taková, která neměla být k úřadu tomu ustanovena, nebo nastanou-li později okolnosti, které činí přísedícího k jeho úřadu nezpůsobilým nebo pro které by neměl být k němu ustanoven, zproští jej ministr spravedlnosti úřadu. To platí i tehdy, když úřad přísedícího bude odmítnut nebo přísedící se ho zřekne z důvodů, pro které tento úřad může být odmítnut, nebo z jiných důvodů, které ministr spravedlnosti uzná za závažné.

§ 34

(1) Každý přísedící vykoná před nastoupením svého úřadu do rukou prezidenta soudu slib těmito slovy: "Slibuji, že se budu při svém rozhodování řídit jen zákonem, že budu hlasovat podle svého nejlepšího vědomí a svědomí a že zachovám přísnou mlčenlivost o obsahu neveřejného jednání, porady a hlasování soudu."

(2) Nedostaví-li se přísedící k zasedání soudu, dostatečně se neomluvě, nebo poruší-li mlčenlivost, může být potrestán radní komorou (žalobním senátem) bez újmy dalšího trestního stíhání pořádkovou pokutou do 5.000 Kč nebo vězením do osmi dnů. Proti tomuto usnesení může potrestaný podat do osmi dnů stížnost, o které rozhodne vrchní soud, ačli radní komora (žalobní senát) sama trest nepromine.

(3) Poruší-li přísedící hrubě své povinnosti, může jej ministr spravedlnosti úřadu zbavit.

(4) Náhrada, která přísluší přísedícím, bude ustanovena vládním nařízením.

• supported by

• Visegrad Fund

• •

Soustředění soudnictví nad mládeží

§ 35

(1) Vládním nařízením může být ustanoveno, aby okresní soud vykonával soudní pravomoc v trestních věcech mladistvých také pro obvody jednoho nebo několika sousedních okresních soudů podřízených témuž krajskému soudu.

(2) U každého krajského soudu a okresního soudu v jeho sídle budtež zřízena pro trestní věci mladistvých zvláštní oddělení těchto soudů, která mají společné označení: soud mládeže. Soudce mládeže u okresního soudu v sídle krajského soudu může být, pokud není vyloučen, členem senátu mládeže u krajského soudu a může mu být svěřen úkol konat vyhledávání.

(3) Obě oddělení uvedená v odstavci (2) budtež umístěna v téže budově a podle možnosti místně oddělena od ostatních oddělení svých soudů tak, aby mladiství nepřicházeli do styků s provinilci staršími.

Přenesení pravomoci soudu poručenského

§ 36

Na okresní soud uvedený v § 35, odst. (1) a (2), mohou podle ustanovení o řízení ve věcech poručenských a opatrovnických být přeneseny a jimi podle týchž ustanovení být vykonávány péče

1. o osobu nezletilého, který byl odsouzen pro provinění (§ 3 a 5), leč by šlo o případ nevýznamný pro jeho mravní vývoj;
 2. o osobu jeho nezletilého sourozence, kterému hrozí nebezpečí mravní zkázy nebo zpustnutí;
- jakož i dozor na tyto osoby.

Podávání zpráv

§ 37

(1) O zahájení a výsledku trestního řízení proti mladistvému, o rozhodnutích o ochranných opatřeních (§ 4, odst. 2, § 23, 24 a 49), o uvěznění a propuštění mladistvého a o opatření uvedeném v § 5, odst. (4), má být zpraven poručenský soud.

(2) Zjistí-li poručenský soud ze zpráv, které ho došly, nebo jinak, že proti témuž mladistvému se vede trestní řízení také u jiného soudu, má o tom zúčastněné soudy ihned zpravit.

(3) O opatřeních a rozhodnutích uvedených v odstavci (1) mají být zpraveni také otec nebo matka nebo zákonný zástupce obviněného, a to i tehdy, když nejde o opatření nebo rozhodnutí, proti kterým mohou podat opravný prostředek.

• supported by

• Visegrad Fund

• •

(4) Považuje-li to soud za účelné, může uvědomit o výsledku trestního řízení též správu školy, jejíž je mladistvým žákem, s upozorněním, že zpráva je důvěrná, jakož i toho, kdo nad mladistvým bděl, i když nejde o osobu uvedenou v odstavci (3).

(5) Propouští-li se nedospělý nebo mladistvý z vazby neb z trestu, budiž odevzdán svému zákonnému zástupci nebo osobě, která nad ním bděla nebo jest ochotná nad ním bdít, nebo některému pomocnému zařízení pro soudní péči o mládež (§ 45). Takové zařízení budiž před propuštěním o něm včas zpraveno a to také tehdy, má-li být propuštěný odevzdán někomu jinému než jemu.

Zjištění poměrů mladistvého

§ 38

(1) V trestním řízení buďtež včas a co nejdůkladněji zjištěny všechny osobní, rodinné i majetkové poměry mladistvého, jakož i všechny ostatní okolnosti důležité pro posouzení, jakého opatření má soud užít (§ 5, odst. 3). Zejména má soud si vyžádat zprávu soudu poručenského o těchto skutečnostech, jakož i o tom, zdali jsou tomuto soudu známy případy, ve kterých bylo upuštěno od potrestání mladistvého neb od jeho stíhání.

(2) Soud může vyslychat jako osoby přezvědné i jako svědky osoby, jejichž výslech pokládá za žádoucí k zjištění poměrů mladistvého. Osoby, které pro svůj poměr k obviněnému jsou oprávněny odepřít svědectví, nemohou tak učinit, jde-li o pouhé zjištění osobních, rodinných a majetkových poměrů mladistvého.

Lékařské ohledání

§ 39

Vznikne-li odůvodněná pochybnost o úplném duševním nebo tělesném zdraví mladistvého nebo o jeho normálním vývoji, dá jej soud ohledat jedním nebo dvěma lékaři, podle potřeby a možnosti odborníky pro duševní nemoci mládeže.

Vazba

§ 40

(1) I když je tu zákonný důvod vazby, lze ji uvalit jedině tehdy, když je jí nezbytně potřebí a jejího účelu nelze dosáhnout jinak, zejména některým opatřením uvedeným v § 1, odst. (2).

(2) Ve vazbě budiž mladistvý, nedoporučuje-li se hledíc na jeho tělesný nebo duševní stav učinit výjimku, oddělen od vyšetřovanců a vězňů starších než osmnáct let,

každým způsobem však od osob, které by mohly mít na něho škodlivý vliv. Budiž postaráno o jeho stálé i účelné zaměstnání.

(3) Vazba může být vykonávána také ve výchovně nebo v podobném ústavě veřejném nebo soukromém; zmocnění k tomu udílí ministr spravedlnosti.

(4) Tato ustanovení platí také o zatímním zajištění (zadržení).

(5) Předvádění a doprava mladistvých osob děj se podle možnosti způsobem nenápadným.

Spoluobvinění starší než osmnáct let

§ 41

(1) Je-li z činu obviněna také osoba starší než osmnáct let, budiž trestní řízení proti osobě mladistvé vyloučeno a konáno odděleně. Má-li však soud příslušný podle ustanovení trestního řádu za to, že jsou tu závažné důvody účelnosti pro konání řízení společného, předloží věc k rozhodnutí nadřízenému soudu, připoje vyjádření soudu mládeže nebo, jde-li o krajský soud, vyjádření senátu mládeže.

(2) Jsou-li závažné důvody účelnosti pro konání řízení společného, může nadřízený soud nařídit, aby se konalo řízení společné, a to podle okolností případu buď před soudem příslušným pro osobu starší než osmnáct let, nebo nejde-li o věc náležející ku příslušnosti porotního soudu, před soudem příslušným pro trestné činy spáchané osobami mladistvými. Rozhodnouti o tom náleží u krajského soudu senátu mládeže.

(3) Koná-li se společné trestní řízení před soudem příslušným pro osobu starší než osmnáct let, budiž, i pokud jde o mladistvého, užito ustanovení trestního řádu s úchytkami uvedenými v § 37 až 40, 42, 44 až 46, 47, odst. (2) až (5), § 49 až 53. Ale nařídit výkon rozsudku a činit veškerá další rozhodnutí a opatření po prohlášení rozsudku první stolice, náleží, pokud jde o odsouzeného mladistvého, senátu mládeže a jeho předsedovi a u okresního soudu soudci mládeže.

Upuštění od stíhání

§ 42

(1) Veřejný žalobce může upustit od stíhání, je-li čin nepatrného významu a odsouzení nebo i samo konání trestního řízení se nejeví účelným.

(2) Stalo-li se tak, nemá poškozený právo ujmout se stíhání.

(3) Ustanovení § 37, odst. (1) až (3), platí i v tomto případě.

Zjednodušení řízení

§ 43

(1) V řízení proti mladistvým není vyšetřování. Za to buď mimo případy nepatrného významu provedeno soudcem vyhledávání. Bezpečnostní úřady a orgány smějí bez svolení soudu učinit toliko zatímná opatření.

(2) Místo obžalovacího spisu stačí návrh žalobcův, v němž budiž určitě uvedeno, čím a proti kterým zákonným ustanovením se mladistvý provinil. Řízení obžalovacího není.

Obhajování

§ 44

(1) Kromě případů uvedených v trestním řádě má mít obviněný obhájce vždy při hlavním přelíčení a při ústním líčení o opravném prostředku. Uzná-li to senát mládeže (soudce mládeže) účelným pro úspěšné hájení, může nařídít, aby obhájce byl zřízen již v řízení přípravném; to se má stát vždy, je-li obviněný ve vazbě.

(2) Nemá-li obviněný v případech uvedených v odstavci (1) obhájce, budiž mu zřízen soudem.

(3) Jde-li o čin náležející ku příslušnosti sborového soudu, musí pod zmatečností být obhájcem osoba způsobilá k obhajování před krajskými soudy. V jiných případech může být obhájcem také zákonný zástupce nebo, je-li to na prospěch mladistvého, ten, kdo nad ním bdí, nebo některý příslušník jeho rodiny nebo zástupce pomocného zařízení pro soudní péči o mládež (§ 45). Obhájcem nemůže však být osoba, jež se zúčastnila trestného činu.

(4) Osoby, které mají být vyslechnuty toliko o poměrech mladistvého, nejsou vyloučeny z obhajování.

Spolupůsobení pomocných zařízení pro soudní péči o mládež

§ 45

(1) Působí-li v obvodu soudu okresní péče o mládež nebo jiné pomocné zařízení pro soudní péči o mládež, zvláště byla-li k tomu konci zřízena úřadovna pro péči o mládež (§ 58), užije soud jejich pomoci zejména, když zjišťuje poměry mladistvého (§ 38) nebo když ustanovuje obhájce (§ 44, odst. 2.).

(2) Toto zařízení budiž uvědomeno o zahájení a výsledku trestního řízení proti mladistvému (§ 37) a budtež mu podány potřebné zprávy o mladistvém a pokud to není na újmu trestního řízení, též o jeho trestném činu.

Příprava hlavního přelíčení

§ 46

- (1) Proti mladistvému nelze vydat trestní příkaz.
- (2) Lhůta stanovená trestním řádem pro přípravu obviněného na hlavní přelíčení nemůže být pod zmatečností zkrácena ani se svolením obviněného, vyjímajíc, že by byl ve vazbě.
- (3) Doba hlavního přelíčení buď oznámena zákonnému zástupci, jakož i pomocnému zařízení pro soudní péči o mládež, které při soudě působí.
- (4) Soud může zákonnému zástupci nebo tomu, kdo nad mladistvým bdí, i když není obhájcem nebo svědkem, nařít, aby přišel k hlavnímu přelíčení. Jeví-li se to žádoucím, může soud předvolat také osobu, která vyšetřovala poměry mladistvého. O následcích nedostavení těchto osob platí, co ustanovuje trestní řád o následcích nedostavení svědka; o jejich výsledku pak ustanovení § 38 odst. (2).

Hlavní přelíčení

§ 47

- (1) Při hlavním přelíčení s mladistvým budiž pečováno o to, aby nepřišel do styku s provinilci staršími než osmnáct let. To platí také o jiných úředních jednáních s mladistvými.
- (2) Nebyl-li mladistvý při hlavním přelíčení slyšen, nelze pod zmatečností vynést rozsudek.
- (3) Před senátem mládeže nelze pod zmatečností konat hlavní přelíčení v nepřítomnosti obhájce mladistvého.
- (4) Zákonný zástupce a zástupce pomocného zařízení pro soudní péči o mládež má právo vždy být přítomen při hlavním přelíčení a ujmout se u něho slova.
- (5) Soud může mladistvému rozkázat, aby opustil soudní síň při některých částech hlavního přelíčení, zejména při řeči obhájcově a při výslechu přezvědných osob, svědků a znalců o osobě mladistvého, lze-li se obávat, že by tato část líčení mohla na něho působit nepříznivě. Nové okolnosti při tom na jevo vyšlé, které odůvodňují podezření proti obviněnému, buďtež mu před ukončením průvodního řízení oznámeny, aby se o nich mohl vyjádřit.

Vyloučení veřejnosti

§ 48

- (1) Soud vyloučí se souhlasem obhájce nebo zákonného zástupce veřejnost při hlavním přelíčení, když je to na prospěch obviněného. Ustanovení trestního řádu, podle kterých může být veřejnost vyloučena také z jiných důvodů, nejsou tím dotčena.
- (2) K neveřejnému hlavnímu přelíčení může soud povolit přístup osobě nezúčastněné jediné, je-li to na prospěch mladistvého nebo v zájmu veřejném. Rodičům, pěstounům, poručníkovi, ochrannému dozorcí a funkcionářům institucí pro péči o mládež, jakož i obhájcům z povolání nelze přístup odepřít.
- (3) Tato ustanovení platí také pro ústní líčení o opravném prostředku.

Rozhodnutí o ochranných opatřeních

§ 49

- (1) O ochranném dozoru (§ 11) a ochranné výchově (§ 12) rozhodne soud usnesením, jež, je-li to možné, připojí hned k rozsudku. Před rozhodnutím vyslechne o tom, nestalo-li se tak již při hlavním přelíčení nebo dříve, obviněného, jeho zákonného zástupce, veřejného žalobce, obhájce a zástupce pomocného zařízení (§ 45).
- (2) Toto rozhodnutí náleží soudu první stolice, i když k odsouzení došlo teprve ve stolici vyšší.
- (3) Usnesení, kterým byl nařízen ochranný dozor neb ochranná výchova, pozbývá platnosti, byl-li odsouzený mladistvý k opravnému prostředku pravoplatně zproštěn nebo bylo-li trestní řízení zastaveno. Počalo-li se však již s výkonem takového ochranného opatření, zruší se teprve, když poručenský soud pravoplatně rozhodne, že takového opatření není potřebí (§ 4, odst. 1.).

Právo podávat opravné prostředky

§ 50

- (1) Opravné prostředky mohou podle ustanovení platných pro obviněného podat v jeho prospěch také jeho manžel, rodiče, zákonný zástupce, obhájce, pomocné zařízení uvedené v § 45 a veřejný žalobce; proti vůli obviněného však pouze jeho otec, matka, zákonný zástupce, obhájce a pomocné zařízení uvedené v § 45.
- (2) Rozhodnutí a opatření, proti kterým mohou osoby uvedené v odstavci (1) podat opravný prostředek, buďtež jim doručena; byly-li však při jejich prohlášení přítomny, staniž se tak jen tehdy, když za to žádají.

(3) Lhůta k podání opravného prostředku se posuzuje u veřejného žalobce, zákonného zástupce a obhájce samostatně, u ostatních osob uvedených v odstavci (1) podle lhůty platné pro obviněného.

Stížnost

§ 51

(1) Kromě rozhodnutí a opatření, na něž si lze stěžovat podle trestního řádu, je možné stěžovat si také:

1. na rozhodnutí soudu a dozorčí rady o ochranných opatřeních (§ 23, 24 a 49),
2. na rozhodnutí soudu podle § 9, odst. (4),
3. na rozhodnutí dozorčí rady o podmíněném propuštění z trestu a jeho odvolání (§ 19 a 21), vyjímajíc rozhodnutí, k němuž se vyžaduje podle § 21, odst. (3), jednomyslného usnesení dozorčí rady,
4. na rozhodnutí dozorčí rady, že se doba ztrávená v kárné samovazbě nezapočítává do trestu (§ 18, odst. 2).

(2) Proti jiným rozhodnutím dozorčí rady, než která jsou uvedena v odstavci (1), není opravných prostředků.

(3) Osoby oprávněné podávat opravné prostředky ve prospěch obviněného mohou si stěžovat také na to, že některé ochranné opatření nebylo nařízeno nebo že od výkonu ochranné výchovy bylo upuštěno nebo že její výkon byl podmíněně odložen.

§ 52

(1) V případech uvedených v § 51, odst. (1), č. 1 až 4, má se stížnost podat u soudu nebo u dozorčí rady, které vydaly rozhodnutí, a to do osmi dnů od jeho oznámení (§ 50, odst. 2). Stížnost má odkladný účinek, leč by soud nebo dozorčí rada jí takový účinek odepřely, protože odklad výkonu rozhodnutí by byl na škodu mladistvého.

(2) Byla-li stížnost podána z toho důvodu, že nebylo nařízeno vůbec žádné ochranné opatření nebo že od výkonu ochranné výchovy bylo upuštěno nebo že její výkon byl podmíněně odložen, mohou soud první stolice nebo dozorčí rada samy změnit své usnesení. Na jejich nové rozhodnutí lze si opět stěžovat.

(3) O stížnosti proti rozhodnutí dozorčí rady rozhoduje s konečnou platností senát mládeže krajského soudu, v jehož obvodě ústav leží.

(4) Je-li vedle stížnosti proti rozhodnutí o ochranném opatření podán i opravný prostředek proti rozsudku, rozhodne o ní soud příslušný rozhodovat o tomto opravném prostředku.

Odvolání

§ 53

(1) Odsuzujícímu rozsudku, kterým bylo od potrestání upuštěno (§ 6), lze odporovat odvoláním ve prospěch obviněného toliko, pokud jde o výrok o vině, v neprospěch obviněného pak kromě toho pouze proto, že soud upustil od potrestání.

(2) Rovněž lze odvoláním odporovat odsuzujícímu rozsudku proto, že soud neupustil od potrestání (§ 6).

Hlava třetí

Ustanovení závěrečná

Poručenský soud

§ 54

(1) Poručenským soudem rozumí se v tomto zákoně příslušný soud poručenský neb opatrovnický nebo poručenský úřad.

(2) Je-li poručenský soud (úřad) v cizině a nelze-li vyčkat jeho rozhodnutí, náleží, nestanoví-li mezinárodní smlouvy něco jiného, zatímně činit ona opatření, ke kterým je podle ustanovení tohoto zákona povolán soud poručenský, onomu tuzemskému soudu (úřadu), který je příslušný zříditi nedospělému nebo mladistvému, o něhož jde, poručníka neb opatrovníka.

Povinné oznámení

§ 55

(1) Sezná-li některý soud nebo správní úřad jakýmkoliv způsobem, že jest potřebí nějakého opatření poručenského soudu na prospěch osoby mladší než osmnáct let, má to ihned oznámit tomuto soudu a podle možnosti i osobám uvedeným v § 37, odst. (3).

(2) Jeví-li se naléhavá potřeba takového opatření, má je soud nebo správní úřad učinit podle možnosti zatímně sám a zpravit o tom soud poručenský.

Věcná příslušnost

§ 56

(1) Ustanovení o příslušnosti a o řízení před vrchními soudy jako soudy státními nejsou tímto zákonem dotčena. V řízení ve věcech náležejících do jejich příslušnosti budiž však užito, pokud jde o mladistvého, ustanovení §§ 37 až 39, 40 odst. 2 až 5, § 45 a § 47, odst. 5, tohoto zákona. Rozhodnout o ochranných opatřeních (§ 49), nařídit výkon rozsudku a činit veškerá další rozhodnutí a opatření, která po právní moci rozsudku náležejí krajskému soudu v sídle státního soudu, přísluší senátu mládeže tohoto krajského soudu a jeho předsedovi.

(2) K příslušnosti okresních soudů náležejí též přestupky podle § 64 přest. zák. čl. XL/1879, přestupky podle § 66 až 68 a 70 přest. zák. čl. XL/1879 a podle § 1 zák. čl. XXI/1913 o veřejně nebezpečných zahálečích, byly-li spáchány osobami mladistvými, přestupky podle § 66 přest. zák. čl. XL/1879, byly-li spáchány na osobách mladších než osmnáct let.

Výslech osob nedospělých a mladistvých

§ 57

K výslechu osoby nedospělé nebo mladistvé může soud přibrat jejího otce nebo matku nebo jinou způsobilou osobu, dá-li se očekávat, že se tím výslech usnadní, nebo jde-li o výslech svědecký, že to přispěje ke zjištění pravdy.

Pomocná zařízení pro soudní péči o mládež

§ 58

(1) Ministerstvům spravedlnosti a sociální péče náleží se přičinit o to, aby při soudech mládeže (§ 35 odst. 2) působila vždy, při ostatních soudech podle potřeby pomocná zařízení pro soudní péči o mládež (úřadovny pro péči o mládež).

(2) Zástupcové a orgány pomocných zařízení pro soudní péči o mládež požívají, pokud vykonávají úkony, k nimž byli soudem povoláni, stejné ochrany jako orgány veřejné (§ 68 tr. z., § 5 zák. čl. XL/1914).

Řemeslná výuka v polepšovně a ve výchovně

§ 59

(1) Zaměstnání učednickému nebo pomocnickému sluší pokládat za rovné také zaměstnání v polepšovně nebo ve výchovně při takových pracích, které jsou předmětem živností řemeslných, děje-li se toto zaměstnání za návodu osoby, která má průkaz způsobilosti pro příslušnou živnost nebo jinak dostatečné odborné vzdělání, a je-li postaráno o všestrannou a stejně důkladnou výuku jako u učňů a pomocníků na svobodě. Z vysvědčení i jiných průkazů nesmí být patrné, že osoba, jíž se průkaz vydává, byla držena v polepšovně nebo ve výchovně.

(2) Doba ztrávená ve výchovně při takových pracích má být mladistvému, hledíc k jeho povaze, chování v ústavě a způsobu jeho zaměstnání, započtena do doby, potřebné k řemeslné výuce podle obecných předpisů, zcela nebo z části; doba ztrávená při takových pracích v polepšovně vždy však jen z části.

(3) Podrobná ustanovení budou vydána vládním nařízením; jím bude též určeno, pro které řemeslné výkony v uvedených ústavách platí ustanovení odstavce (1), jaká doba může vězňům v polepšovně být nejvýše započtena, kterému úřadu přísluší o započtení rozhodovat a jakým způsobem má být podán průkaz způsobilosti, vyučili se mladiství v polepšovně nebo ve výchovně.

Neoprávněné uveřejnění

§ 60

(1) Kdo uveřejní zprávu o trestném činu spáchaném osobou mladistvou nebo zprávu z trestního řízení proti mladistvému provinilci, uvede jeho jméno nebo jiné okolnosti, z nichž lze usuzovat na jeho osobu, nebo kdo uveřejní podobiznu mladistvého provinilce, budiž potrestán pro přečin peněžitým trestem od 100 Kč do 5.000 Kč nebo vězením od tří dnů do jednoho měsíce.

(2) Čin není trestný, stalo-li se uveřejnění toliko k účelům trestního řízení nebo se svolením soudu nebo státního zastupitelství.

Zanedbání péče o mladistvého

§ 61

(1) Kdo poruší úmyslně nebo z hrubé nedbalosti svou povinnost pečovat o osobu mladší než osmnáct let tak, že je vydána v nebezpečí zpustnutí, budiž na návrh poručenského soudu potrestán soudem pro přestupek vězením od jednoho týdne do tří měsíců.

(2) Byl-li čin spáchán z pohnutky nízké a nečestné, budiž vinník potrestán tuhým vězením od čtrnácti dnů do šesti měsíců a ztrátou volebního práva do obcí.

Maření ochranných opatření

§ 62

Kdo vědomě zmaří nebo ztěžuje výkon ochranného dozoru nebo ochranné výchovy, které nařídil soud nebo příslušný úřad proti jinému, kdo svádí jiného, aby se vymkl takovému opatření, nebo kdo mu při tom pomáhá, budiž na návrh poručenského soudu potrestán, nejde-li o čin přísněji trestný, soudem pro přestupek vězením od jednoho týdne do šesti měsíců.

Zatímní předpisy o výkonu ochranných opatření

§ 63

Výkon ochranného dozoru a ochranné výchovy, nařízených podle tohoto zákona, jakož i otázka nákladů na ně budou na tu dobu, dokud nenabude účinnosti zákon o ochranné výchově, upraveny vládním nařízením podle těchto zásad:

1. Ochranný dozor vykonává a nad výkonem ochranné výchovy v rodině bdí příslušný soud poručenský nebo na jeho požádání poručenský soud, v jehož obvodě se mladistvý trvale zdržuje; při tom užije pomocného zařízení pro soudní péči o mládež nebo pomoci důvěrníka (ochranného dozorce), jehož sám zřídí. Právo podávat opravné prostředky přísluší také pomocnému zařízení pro soudní péči o mládež a ochrannému dozorcí.
2. Ochranná výchova ústavní budiž vykonávána v ústavech veřejných; se svolením ministerstva sociální péče může být vykonávána též v ústavech soukromých.
3. Nad výkonem ochranné výchovy v takovém ústavě (čís. 2) bdí dozorčí rada, která se skládá ze soudce jako předsedy a dvou osob činných v ochranné péči o mládež jako přísedících. Předsedu dozorčí rady a jeho náhradníka ustanoví ministr spravedlnosti, přísedící a jejich náhradníky zvolí zemský výbor, v jehož obvodě se ústav nalézá, přihlížeje k návrhům ústředních organizací pro péči o mládež svého obvodu.
4. Kárné tresty a péče o propuštěné budtež upraveny podle obdoby § 18 a 22.
5. Dozorčí rada rozhoduje o propuštění mladistvého z ochranné výchovy ústavní nebo o její změně. Totéž právo přísluší poručenskému soudu, jde-li o ochranný dozor nebo rodinnou ochrannou výchovu nebo jde-li o dodatné rozhodování o ochranných opatřeních (§ 24), nařízených poručenským soudem.
6. Propuštění z ochranného dozoru nebo z ochranné výchovy může se stát také podmíněně na přiměřenou dobu zkušebnou. Ustanovení § 19, čís. 8 platí i tu.
7. Ochranný dozor a ochranná výchova nebudtež vykonávány po dobu činné služby vojenské. Vystoupí-li osoba, jejíž ochranný dozor neb ochranná výchova byly

• supported by

• Visegrad Fund

• •

nařizeny, z činné služby vojenské před dokončením dvacátého prvního roku svého věku, budiř o tom podána zpráva soudu nebo dozorcí radě, které nařídily ochranné opatření.

8. Proti usnesení dozorcí rady o propuštění z ochranné výchovy a její přeměně je přípustná stížnost, o níž platí přiměřeně ustanovení § 52.

9. Náklad na ochrannou výchovu odsouzeného mladistvého náleží k nákladům trestního řízení, které zakládá stát. Za tento náklad ručí ten, kdo má podle ustanovení občanského práva hradit útraty výchovy mladistvého, a to do té částky, kterou by tato výživa a výchova jej stála za dobu, po kterou ochranná výchova trvá; zavinil-li však zpustnutí mladistvého, ručí za celý náklad ochranné výchovy. O ručení a jeho výši rozhodne soud, který vydal odsuzující rozsudek v první stolici. Proti výroku o ručení a jeho výši lze podat stížnost nebo, je-li obsažen v rozsudku, odvolání.

10. Náklad na ochrannou výchovu lze dobývat na tom, kdo je povinen jej hradit, i na tom, kdo za něj ručí, jedině, není-li tím ohrožena jeho výživa nebo výživa jeho rodiny nebo osob, kterým je po zákonu povinen poskytovat výživu.

§ 64

Ustanovení zákona z 24. května 1885, č. 90 ř. z., o donucovacích pracovnách a polepšovnách, se mění na dobu, dokud nenabude účinnosti zákon o ochranné výchově, takto:

1. § 7 až 10, § 11, odst. 1. a § 16, odst. 1. neplatí, pokud jednají o dodání osob nedokonavších osmnáctého roku do polepšovny.

2. Dosavadní polepšovny budou se nazývat výchovnými.

3. Do výchovny mohou být přijaty toliko osoby, u nichž soud nebo dozorcí rada polepšovny (věznice) nařídily ochrannou výchovu ústavní. Kromě těchto případů mohou být přijaty do výchovny osoby nedokonavší osmnáctý rok toliko na návrh zákonného zástupce se souhlasem poručenského (opatrovnického) soudu.

4. Rozhodnout o tom, má-li být nařizená ochranná výchova vykonána v zemské výchovně, a dát ji tam vykonat, přísluší zemské výchovné radě, zřízené u zemského úřadu. Skládá se ze dvou úředníků zemského úřadu, jmenovaných jeho prezidentem, člena zemského výboru, soudce a přisedícího. Soudce jmenuje ministr spravedlnosti; přisedícího jmenuje z osob činných v ochranné péči o mládež ministr sociální péče. Zřídil-li výchovnu okres nebo obec, může zemský úřad zmocnit k rozhodování o přijetí do výchovny výchovnou radu, zřízenou u okresního úřadu podle obdoby zemské výchovné rady. Podrobná organizace a jednací řád výchovných rad budou upraveny vládním nařízením.

5. Nejvyšší dozor na výchovny po stránce výkonu ochranné výchovy přísluší ministerstvu sociální péče v dohodě s ministerstvem vnitra.

Přechodná ustanovení

a) o trestných činech;

§ 65

(1) Ustanovení tohoto zákona budiž, vyjímajíc ustanovení § 60 až 62, užito také na trestné činy spáchané před jeho účinností, o nichž trestní řízení u soudu první stolice nebylo ještě skončeno neb o nichž tento soud znovu jedná.

(2) O odvoláních z rozsudků okresních soudů a z konečných rozhodnutí soudů mladistvých, která nebyla vyřízena do účinnosti tohoto zákona, náleží rozhodnout senátu mládeže jako soudu odvolacímu.

(3) Rozhoduje-li odvolací soud znova o otázce viny (otázce skutkové), užije při tom ustanovení hlavy první.

b) o dřívějších odsouzeních;

§ 66

(1) Rozsudky trestních soudů o osobách, které spáchaly trestný čin před dokonáním čtrnáctým rokem, nejsou vykonatelné vyjímajíc výrok o propadnutí věci a o nárocích soukromoprávních a odsouzení pro takové trestné činy se považují za zahlazená (§ 6 zákona ze dne 14. června 1928, č. 111 Sb. z. a n., o zahlazení odsouzení).

(2) Tresty na svobodě uložené pro trestné činy spáchané ve věku mladistvém, s jejichž výkonem se dosud nepočalo nebo jejichž zbytek převyšuje šest týdnů, budtež vykonávány podle ustanovení § 13 a 14.

c) o následcích odsouzení;

§ 67

(1) Následky odsouzení, které zákon dosud spojoval s odsouzením nebo které byly vysloveny v rozsudku, pomíjejí, jde-li o čin spáchaný před dokonáním osmnáctým rokem. Rovněž tak pomíjí nařízené uveřejnění rozsudku, leč by jím mělo být poskytnuto zadostučinění osobě soukromé, a nejde-li o cizince, i vypovědění a vyhoštění.

(2) Policejní dohled, jehož přípustnost byla soudem vyslovena, nemůže být nařízen a nařízený policejní dohled pomíjí.

d) o ochranné výchově.

§ 68

(1) Polepšovací ústavní výchova, kterou nařídil nebo jejíž přípustnost vyslovil soud (poručenský úřad) podle zákona ze dne 24. května 1885, č. 89 a 90 ř. z., nebo podle zákonných článků XXXVI/1908 a VII/1913, se mění v ochrannou výchovu podle tohoto zákona, necht' v době, kdy nabyl účinnosti, bylo s jejím výkonem již počato čili nic.

(2) Totéž platí o polepšovací ústavní výchově vykonávané na žádost zákonného zástupce.

Osoby podrobené pravomoci vojenských soudů

§ 69

(1)

Pro občanské osoby podrobené pravomoci vojenských soudů (§ 14 vojenského trestního řádu z 5. července 1912, č. 131 ř. z., § 14 zák. čl. XXXIII/1912), které v době spáchaného činu nedokonaly osmnáctého roku, platí ustanovení tohoto zákona s těmito odchylkami:

1. Trestní řízení koná se podle vojenského trestního řádu; ustanovení § 37 až 39 tohoto zákona jest však užití.

2. Rozhodnout o ochranných opatřeních (§ 49), nařídít výkon rozsudku a činit veškerá další opatření a rozhodnutí po právní moci rozsudku, vyjímajíc rozhodování o žádosti za milost a o návrhu na obnovu řízení, přísluší senátu mládeže krajského soudu, příslušného podle § 29, odst. (2), a jeho předsedovi.

(2) Pro jiné osoby podrobené pravomoci vojenských soudů, než které jsou uvedeny v odstavci (1), platí z tohoto zákona toliko § 1, odst. (1), § 2, odst. (2), § 8, odst. (3) a (4), § 10, 60 až 62 s těmito odchylkami:

1. Místo trestu zavření uloží soud osobě mladistvé trest na svobodě toho druhu, jaký stanoví vojenské trestní zákony.

2. Stanoví-li zákon na trestný čin trest smrti zastřelením, uloží se mladistvému trest žaláře mezi jedním až pěti lety.

3. Jako následek nebo zostření trestu může být vysloveno toliko prosté odnětí vojenské hodnosti, a jako následek též ztráta vojenských vyznamenání.

(3) Ustanovení přechodných (§ 65 až 68) budiž užití přiměřeně hledíc k odchylkám uvedeným v odstavcích (1) a (2).

Přenesení působnosti

§ 70

Ministr spravedlnosti může úkony, k nimž je povolán podle § 13, 16, 20, 31, 34, 40, 63 a 64, přenést zcela nebo zčásti na presidenty vrchních soudů.

Zrušení dosavadních zákonů

§ 71

Zrušují se zejména:

§ 2, lit. d), § 237, 269 až 273 trestního zákona ze dne 27. května 1852, č. 117 ř. z.,

§ 8 zákona č. 89/1885 ř. z.,

§ 14 zákona č. 90/1885 ř. z.,

§ 3 lit. d), § 6 vojenského trestního zákona ze dne 15. ledna 1855, č. 19 ř. z.,

§ 15 až 31, 33 až 35 trestní novely zák. čl. XXXVI/1908,

zákon o soudech mládeže zák. čl. VII/1913 s výjimkou § 75.

Účinnost zákona

§ 72

(1) Tento zákon nabude účinnosti za šest měsíců po vyhlášení.

(2) Ustanovení § 36 nabude v zemi Slovenské a Podkarpatoruské účinnosti teprve dnem, který ustanoví vládní nařízení.

(3) Provést tento zákon ukládá se ministrům spravedlnosti, sociální péče a vnitra v dohodě se zúčastněnými ministry.

T. G. Masaryk v. r.

Udržal v. r.

Dr. Meissner v. r.

Dr. Czech v. r.

Dr. Slávik v. r.